

Izhaja vsak petek.

Uredništvo:
Kopitarjeva ulica šte. 6.

GLASNIK

Naročnina znaša:

celoletna . . . . K 4.—
pololetna . . . . „ 2.—
četrtletna . . . . „ 1.—
Posamezna šte. „ 0 10

AVSTRIJSKE KRŠČANSKE TOBAČNE DELAVSKE ZVEZE.

St. 52.

V Ljubljani, dne 26. decembra 1913.

Leto VI.

LISTNICA UREDNIŠTVA IN UPRAVNIŠTVA.

Radi stavke črkostavcev se je ta številka »Naše Moči« zakasnila. Prosimo naše bralce in bravce, da naj nam tudi v sedanjih težkih časih zvesti ostanejo in naj ne zamerijo, če list ni tak, kakor v rednih razmerah in če ne izide tako, kakor navadno.

Vse narobe.

Naš parlament, pravijo, bo odgođen. Naj bo že tako ali drugače, posebno zadovoljni s parlamentom avstrijski narodi ne morejo biti. Socialno zavarovanje se ni izvedlo in se izlepa tudi še ne bo. Ljudstvo čuti od delovanja državnega zbora samo vedno večje povišanje bremen, ki jih ima nositi za armado. O delegaciji, ki itak vse dovoli, naj vlada zahteva magari milijarde, še vredno ni govoriti. Splošna in enaka volivna pravica je dragocena reč, treba pa je še nekaj več, če naj bo parlament nekaj takega kakor je n. pr. v Nemčiji, kjer se pravice in interesi ljudstva res krepko varujejo.

Človek bi nič ne rekel, če bi velikanski stroški, ki jih naši zakonodajni zastopi vsako toliko dovoljujejo, za kakšno stvar zalegli. Debata o naši zunanji politiki pa je glasen svedok, da razun grofa Berchtolda z zunanjim položajem države nobeden ni zadovoljen. Obvarovali smo se samo najhujše škode in bili vrh tega primorani podpirati Italijo, od katere ne smemo upati v prihodnosti nobene hvaležnosti. S Sandžakom smo zadnji kos svoje zgodovinske naloge spravili ad acta.

Afera Dlugosz - Stapinski pa je odkrila, da je pri nas le malo boljše kakor na Ogrskem, kjer je vrhovno politično načelo: corumpere et corrumpi. Nobena naša načela ne vodijo politike naših vlad, da le živijo od enega dne do drugega. Zdaj se vlada s tem, jutri s drugim. Danes se rožlja s sabljo, jutri se pojo mirovne himne. Danes je patriot, kdor zabavlja zoper Italijo, jutri je pa že slab državljani, če ne veruje v njeno zavezništvo ljubezen in zvestobo. Pogled v našo bodočnost je res kaj malo razveseljiv.

Glasnik

Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze.

Privlačilnih del delavkam ne smejo nalagati:

A) Če gre za premikanje tovorov, da pride nad 15 kg na glavo;

B) Če se dvignejo za glavo tovari nad 10 kg za glavo višje kot 1 m in če se prevažajo čez stopnjice;

C) Če se morajo tovari nad 10 kg težki za glavo transferirati v obliki ali velikosti, ki dela težave.

Samo moški smejo sledeča dela izvajati:

a) Manipulacije z zaboji, ki obsegajo pol ali cele fabrikate, ne glede na to, če se tovari že v oddelkih ali v skladišču premikajo, torej: manipulacije pri vlagalnih zabojih fabrikate smodk, donaganje pol fabrikatov iz pripravljalnice v fabrikanjo, kakor tudi iz in v skladišče; do- in odvažanje zavojev tobaka v in iz skladišč in manipulacija tu in odvažanje v fabrikanjo cigaret; prevažanje pripravljenih napolnjenih zabojev v skladišče in k rezalnemu stroju; odnašanje rezanega duhana od rezalnega stroja k sitom, odnosno od tu v skladišče in v zavijalnico tobaka, zlaganje in prekladanje zabojev, stiskalnih okvirov, do- in odvažanje polnih posod iz zlagalnic v skladišče in iz skladišča v zavijalni oddelki fabrikacije smodk; manipulacija praznih in napolnjenih zabojev v fabrikanji smodk, prazne posode in

zloženih fabrikatov in zavijalne zaboje v zavijalnici finega tobaka i. t. d.

b) Manipulacija z zavoji in zlaganje v fini in navadni pripravljalnici tobaka; z balami navadnega tobaka sploh, naj se še odpravlja prah ali pa pripravlja za mize itd., zlaganje zavojev in zabojev itd. pri fabrikanji kadilnega tobaka.

c) Delo pri sodih ob fabrikanji tobaka za noslanje.

To še ne obsega vseh del, a določa se s tem tobačnim tvornicam smer, kako naj rešujejo vprašanje, če se pri drugih delih smejo ženske uporabljati. Če se pa kljub temu o specialni manipulaciji dvomi, naj se delo moškim prepusti.

Tržaška nezgodna zavarovalnica 1912.

O svojem delovanju leta 1912. je izdalo načelstvo delavske nezgodne zavarovalnice v Trstu poročilo, ki je objavljamo. Pričakujemo o njem kritike. Slove:

Če pogledamo nazaj na svoje 24-letno delovanje, tedaj vidimo, da je sledilo osemletni dobi majhnih izpreminjav deset pasivnih let; nato je nastopilo po dveletnem prestanku odločno boljše, ki traja sedaj že štiri leta, in upati je, da se bo s tem boljšanjem razmer popolnoma poravnal primanjkljaj, še preden zadobi veljavo socialno zavarovanje.

Trije dogodki so v zvezi z obrnitvijo k boljšemu: 1907. zvišanje prispevne tarife, 1909. vpeljava prisilnih mezd-nih izkazov in 1910. revizija nevarnostne tarife. Narava ne dela skokov: večletni zaporedni bolj ugodni ali neugodni uspehi so pojavi notranjih vzrokov, ki jih je komaj mogoče pripisovati primanjkljivi ali pa izborni upravi, temveč so nastali spričo razmer izvun njenega območja.

Prebitek računskega leta znaša 308.465 K in presega one leta 1911., 1910. in 1909., ki so znašali 214.283, 234.923 in 130.223. S tem se je zmanjšal primanjkljaj od leta 1908. od 2.118.463 K na 1.230.567 K; v razmerju k pokritvenim glavnici je bil najvišji leta 1906. s 26 odstotki in je padel nato od leta do leta na 25,2, 23,6, 20,7, 17, —, 13,8 in 10,3 odstotkov. Pri vseh teritorialnih zavodih je znašal odstotni primanjkljaj leta 1907. in 1908. 38,8, 1909. 36,8, 1910. 32,9 in 1911. 29,4.

Po računu potrebne pokritvene glavnice in rezerve za škode znašajo . . . K 12.049.299 in po odbitku potrebščine za lani

▼ znesku . . . . . K 11.121.965

pa . . . . . K 927.334

enako 37,2% zavarovalnih prispevkov.

Prebitki so znašali:

Letnik	▼ 1000 kron	▼ % zavarov. prispevkov
1911	810	36,5
1910	716	34,4
1909	621	34,6
1908	666	41,—
1907	612	42,—
1906	786	64,5
1905	1.001	64,8
1904	934	66,—
1903	663	66,—
1902	676	75,2
1901	526	67,8
1900	454	66,8

Od skupne potrebščine odpade na nezgode v računskem letu 1.166.199 K, enako 13,8 odstotkov k zavarovalnim prispevkom je ta številka v razmerju 66,7 odstotka.

V računskem letu je bilo prijavljenih 5561 nezgod; od teh je utemeljilo odškodnino 1661 ali 29,9 odstotka. Nobene škode ni utemeljilo: 3618 nezgod, ker je trajala pridobitna nezmožnost manj kakor štiri tedne, 163, ker ni bil

¹ Pasivna leta so tista, ko je računski zaključek izkazoval primanjkljaj.

obratne nezgode, 79, ker obrat, v katerem se je pripetila nezgoda, ni obvezan k zavarovanju, 13, ker je zahteva že zastarela, končno od 45 smrtnih nezgod 17, ker umrli niso zapustili nobenih rodovincev, ki bi bili upravičeni do odškodnine. 10 nezgod je bilo o času tega poročila še nerešenih.

Potrebščina računskega leta je znašala:

Če vzamemo, da dosežemo večja letja, oziroma zadnjih treh let, tedaj števila, skupaj uspehe zadnjega pet-

Leto	▼ 1000 kron	▼ % skupne potrebščine
1911	1.518	13,6
1910	1.393	13,5
1909	1.420	14,8
1908	1.325	14,8
1907	1.127	13,6
1906	1.104	14,3
1905	1.435	20,8

dobimo nastopne številke:

Doba	Prijavljenih nezgod sploh	Odškodovanih nezgod		Zavarovalni prispevki v 1000 kron	Na 1000 K zavarovalnih prispevkov odpade prijavljenih nezgod
		absolutno	▼ % prijavljenih nezgod		
1890—1894	4907	1787	36,4	1.630	3,—
1895—1899	9592	3551	37,—	2.541	3,8
1900—1904	22450	6383	28,4	4.780	4,7
1905—1909	29720	7695	25,9	7.641	3,9
1910—1912	16151	4705	29,—	6.791	2,4
1890—1912	82820	24121	29,1	23.383	3,5

1912

do 31. decembra 1912.	do 31. maja vplačanih	dne 31. maja v zastanku
K 483.771	K 173.446	K 310.325
od 1. jan. do 31. maja 1913.	▼ %	▼ %
K 1.273.372	1.013.736 79,6	259.646 20,4
K 1.757.143	1.187.182 67,5	569.991 32,5
do 31. decembra 1911.	1913	
K 402.833	K 107.342	K 295.491
od 1. jan. do 31. maja 1912.	▼ %	▼ %
K 1.115.883	925.983 83,—	189.900 17,—
K 1.518.716	K 1.033.325	K 485.391
	68,—	32,—

Trst . . . . . K 76.790
Primorje . . . . . „ 104.857
Krajsko . . . . . „ 33.712
Dalmacija . . . . . „ 94.886

Odškodnin se je izplačalo . . . . K 1.347.155
enako 54,1% zavarov. prispevkov.
Odštevi pogrebne v znesku . . . „ 1.369
stroške za zdravljenje ▼
znesku . . . . . „ 92.996
in odpravnine ▼ znesku . . . . „ 74.881
ostane tekočih rent . . . . . K 1.177.909

Poslednja številka je s pokritvenimi glavnici in z rezervami v razmerju 9,8 odstotka.

Iz nastopne sestave se v absolutnih številkah in v odstotkih zavarovalnih prispevkov razvidi, koliko je izplačal zavod odškodnin, odkar obstoji:

Doba	▼ 1000 kron	▼ % zavarov. prispevkov
1890—1894	342	21,—
1895—1899	1.182	46,5
1900—1904	2.774	58,—
1905—1909	4.845	63,4
1910—1912	3.728	54,9
1890—1912	12.871	55,—

Znižanje odstotne številke ▼ dobi 1910—1912 je zlasti pripisovati temu,

Kriza po avstrijskih tiskarnah.

O gibanju tiskarjev piše »Slovenec«:

Dne 1. januarja 1914 poteče med lastniki tiskarn in njih uslužbenci doba za do sedaj veljavno plačilno pogodbo. Tekom leta že so se pričele priprave za novo delavsko pogodbo ali tarif na obeh straneh. Lastniki tiskarn so opravičeno pričakovali, da uslužbenci ne nastopijo s pretiranimi in nesprejemljivimi predlogi, ker jim je znano, kako usodno je gospodarska kriza zadnjega leta vsled Balkana vplivala na tiskarsko obrt. Vedeli so, kako težko vzdržuje avstrijsko tiskarstvo konkurenco s tiskarsko obrtjo v Nemčiji, od katere stavci v Nemčiji ne zahtevajo pretiranih plačil. Na Nemškem delajo devet ur, v Avstriji osem tričetrt in tam so zadovoljni z manj ugodnim tarifom nego je dosedanj v Avstriji, ki pa v kljub temu naši avstrijski stavci niso z njim zadovoljni. Niso pomislili, da se tiskarska obrt iz rajha in iz Ogrske vedno bolj polasča avstrijskega trga, dasi dobro vedo, da v Nemčiji ne stoji uslužbenci tiskarn tako dobro kakor v Avstriji že po dosedanjem tarifu.

da se je bolj strogo postopalo priodeljevanju odpravnin; resnično so znašale te v dobi 1900—1909 875.000 K ali 11,5 odstotka vseh odškodnin, nasprotno pa v dobi 1910—1912 le 213.000 K, enako 5,7 odstotka. Odštevi odpravnine, dobimo v prvi dobi 54,3 odstotka namesto 61,3 odstotka in v poslednji 51,7 odstotka namesto 54,9 odstotka.

Zavarovalni prispevki znašajo 2.490.383 ter so se proti lanskemu letu zvišali za 269.000 K, enako 12 odstotkov, in proti letu 1910. za 411.000 K, enako 19,8 odstotka. Nastopne številke izkazujejo naraščanje prispevnih dohodkov, odkar obstoji zavod:

Doba	Na leto povpr. v 1000 kron	Zvišanje za 1. 1913 v 1000 K	▼ %
1905—1909	1.528	982	63,—
1900—1904	956	1.534	160,—
1895—1899	508	1.982	390,—
1890—1894	326	2.164	664,—

Z uspehom izvršenih izvršb je bilo . . . . . 1220 za K 402.307,40
brezuspšno izvršenih izvršb je bilo . . . . . 71 „ „ 11.857,91
še tekočih izvršb je . . . . . 346 „ „ 125.238,50
skupaj . . . . . 1637 za K 539.404,81

Kako pa so plačani stavci? Pri nas znaša minimalna plača za vsacega čez eno leto oproščenega tiskarja na teden 31 kron. Torej ima 19letni tiskar brez posebnih študij letne plače 1612 kron, povprečna tednina znaša 40 K, tedenski na leto 2080 K, nekateri imajo torej na 60 K. s posebnim nadurnim delom 80 do 90 K na teden. Marsikateri učitelj in kaplan bi od veselja zavriskal, pa bi imel tako plačo, v kljub temu pa, da je dolgo vrsto let še študiral, ko je tiskarski ulužbenec že vžival dostojno plačo, je vendar še sedaj nima.

Toda lastniki tiskarn nimajo nič proti pošteni plači. Saj so v tej mezdni dobi dali svojemu delavstvu draginske doklade, dasi za to niso bili vezani po tarifu.

Kaj sedaj zahtevajo tiskarji-uslužbenci? Zahtevajo zvišanje plače, glede tega so jim lastniki tiskarn pri dogovorih že dodali po 2 K na teden. — Hočejo znižati delavni čas na osem in pol ur in hočejo imeti čas za malico kar znese zopet pol ure, dasi vedo, da v Nemčiji delajo devet ur in da lastniki avstrijskih tiskarn tega ne morej sprejeti, ako hočejo tekmovali z Nemčijo. Uslužbenci stavijo obteževalne predloge za oskr-

bovanje strojev, kjer edino tiskarne ne-
kaj zaslužijo.

Zahtevajo glede posredovanja pro-
stih delavskih mest popoln monopol.
Ako bi nov tarif stopil v veljavo, tedaj
bi lastnik tiskarne, ako potrebuje novih
stavcev, moral to sporočiti tiskarski or-
ganizaciji uslužbencev, ki bi mu popol-
no svojevoljno dala delavcev, kakršne
bi sama hotela — in lastnik tiskarne
bi bil v tiskarni zadnji hlapec. Tega pač
tiskar, ki ima kaj razuma za svojo obrt
in ve, kaj je delavec in delavec, ne more
vsprejeti pod nobenim pogojem.

Zaradi tega je bila osrednja zveza
avstrijskih tiskarn prisiljena izjaviti,
da takega tarifa ne more vsprejeti in
da je zato ogromna večina tiskarn
uslužbencem delo odpovedala, ker je
vodstvo tiskarjev-uslužbencev izjavilo,
da po predloženih koncesijah lastnikov
tiskarn ni podlage za nadaljne razgo-
vore.

Lastniki tiskarn se v tej borbi bore
za svoj obstanek, dočim številke kaže-
jo, da je uslužbencem zagotovljena po-
štena plača. Ako zmagajo uslužbenci s
svojimi zahtevami, je posledica ta, da
bo moralo v kratkem mnogo srednjih
tiskarn prenehati, vzdržale se bodo le
tovarniške tiskarne s stroji in male ti-
skarne, kjer je malo režije. Vsled tega
pa bo trpel tudi razvoj tiskarske obrti
sploh, ker delavstvo bo hotelo le visoke
plače, za kakovost dela pa ne bo zani-
manja. Avstrijska tiskarska industrija
bo ubita in gotovo to ne bo v korist ti-
skarjev-delavcev, ki bodo morali po
svetu iskati si kruha.

S tem smo objektivno pojasnili kri-
zo v avstrijskem tiskarstvu; upamo pa
še vedno, da zmagata razum in medse-
bojna skrb za obstoj. Kakor so lastniki
pripravljeni primerno zvišati plače ti-
skarjem, tako mora tudi vodstvo ti-
skarske organizacije uslužbencev odne-
hati od zahtev, ki so z ozirom na lastni-
ka na tujo konkurenco, na razvoj do-
mačega tiskarskega obrta za tiskarne
nesprejemljivi.

O alkoholizmu in pavperizmu.

Pismo izpod krampa in lopate (št. 1).

Če kdo ogoljufa koga za kako ma-
lo vsoto ali kaj malega ukrade, ga za-
pro in kaznujejo — alkohol pa krade
milijone in ogoljufa na tisoče ljudi za
njihovo celo ekzistenco in ubije na ti-
soče in stotisoče ljudi — se mu pa ni-
česar ne zgodi; celo privilegije mu de-
le kakor plačilo za kake »zaslug«. Za
zgled navajam na primer: Vsaka trgo-
vina in obrt, kjer se prodaja živež za
ljudi, kakor meso (mesarji), kruh (pe-
ki) itd., ali kjer se izdelujejo potrebne
in koristne stvari za ljudi, kakor čev-
lji, obleka itd., to ima določene ure
(ob delavnikih ob 8. ali 9. uri zvečer, v
nedeljah pa že dopoldne), ko se mora
vse to zapreti — ampak gostilne, to je
trgovine in obrti za alkohol, ki je naj-
škodljivejši in najnevarnejši sovraž-
nik, pa so odprte ob delavnikih naj-
manj lahko do 11. ure ponoči in v ne-
deljah ravno tako ali še dalje, dasi po
drugih krajih (po nekaterih krajih v
Ameriki in drugod) ni tako. Ali trgo-
vina in obrt z alkoholom ni nobena
trgovina in obrt, da imajo v tem oziru
postave drugo veljavo? Zakaj ne velja-
vo ravno tiste določbe obrtnega reda
tudi za gostilne ravno tako glede časa
obrata kakor za druge obrate? Zakaj
predprave in izjeme za strup, če teh
izjem ni za koristnejše obrate?

Alkohol ropa in krade zdravje in življenje.

Slovensko ljudstvo izda veliko za al-
kohol. Koliko na leto — to vemo. V enem
mesecu vržemo proč za alkohol okrog
8,333.000 K, v enem tednu okrog 1,923.000
kron, v enem dnevu okrog 273.000 K, v
eni uri okrog 11.415 K, v eni minuti okrog
190 K in v eni sekundi okrog 3 K ponoči
in podnevi. Če bi ta denar izpremenili v
desetice, groše, krajcarje ali same vinarje
— ali bi ne rekli lahko, da bi jih komaj
mogli metati z vevnico sproti proč?

Ko bi se saj del tega denarja raje po-
rabil za reveže ali saj za vdove in sirote
po pijancih. Ali ni to vnebovpijoča po-
treba? Pijanci, ki so vrgli svoje v bedo,
naj bi jim saj na kak drugi način pomagali
iz te bede! In naposled — najbolj dolžna
bi bila človeška družba pomagati pred-
vsem zlasti tudi nezakonskim otrokom.
Bakhas in Venera sta namreč navadno
dvojčka.

Da, čudno vrejamo svoje razmere. Ne-
zakonski otrok, ki je nedolžen, ta mora
največ trpeti zaradi greha svojih staršev
— celo življenje, navadno na vse strani.
Zanj ni pravice! Žena, ki tudi navadno ni
več kriva kakor mož, ta mora za otrokom
največ pretrpeti. Toda mož, ki je navadno
največ kriv, ta se pa lahko skrje. Drugače
velja ženska vedno za slabotno bitje, ka-
dar pade ali se jo celo strmoglavilo, tedaj je
pa vse drugo, samo slabotno in revno
bitje, katero je treba ščititi pred zapeljivo

in hudobno žensko in slabotnim, pomoči
potrebnim otrokom. »Iskati očeta je pre-
povedano,« je zapisal Napoleon I. v svo-
jem zakoniku. Šele pred kratkim so po-
pravili menda Francozi ta stavek. — To
ni pravica! Otroci niti očeta poznati ne
sme, niti vedeti za njegovo ime. In je celo
življenje zaničevano in prezirano bitje.

Danes, ko to pišem, obhajamo praz-
nik rojstva sv. Janeza Krstnika, zaščitnika
abstinentov. Danes je pa tudi šesta ne-
delja po Binkoštih, ko se čita evangelij o
nasičenju 4000 ljudi v puščavi. In tako
lahko danes prav primerno govorimo o
uboštvi in nezmernosti, o pavperizmu in
alkoholizmu.

Nisem govoril o alkoholizmu cele Av-
strije in cele monarhije, tudi ne o alkoholi-
zmu, kolikor ta škoduje celi Evropi in
vsi človeški družbi. Dovolj je, da vemo
vsaj, koliko škoduje nam samim. Koliko
škodo dela alkohol vsi človeški družbi,
lahko hitro spoznamo, če pomislimo, da
ima Avstro-Ogrska 50.000.000 in Evropa
400.000.000 ljudi. Ako pomnožimo podatke
in števila, ki veljajo za slovenski narod,
za Avstro-Ogrsko s številko 333 in za
Evropo s številko 266,6, dobimo (pod po-
gojem, da bi bile v celi monarhiji in v celi
Evropi take razmere kakor pri nas), da bi
v Avstro-Ogrski vrgli za alkohol proč na
leto okrog 3.330.000.000 K, v celi Evropi
(seveda pod pogojem enakih razmer) pa
26.660.000.000 K.

Živimo v dobi boja za starostno za-
varovanje, dalje se borimo za zboljšanje
stanovanjskih razmer, za higijenične re-
forme (bolnišnice, bolniške postrežnice
itd.) Ali bi ne bilo tudi umestno, da bi se
poleg tega še za druge reveže preskrbelo
domove in najpotrebnejše? Kar je bilo
mogoče danes v Komendi pred 160 leti,
ali ne bi bilo mogoče danes v našem mo-
dernem času? Posebno za bolnike in po-
habljene, ki niso zmožni za delo, kakor
slepe, hrome, neozdravljivo bolne (zavod
za neozdravljivo bolne v Ljubljani), kro-
nično bolne, za take bolnike, ki se morejo
le počasi zdraviti (jetični) in druge!

Alkoholizem, to je bogati mož, ki se
gosti dan za dnem, in reveži, ki hodijo vsi
bedni in revni po cestah in potih, to je
ubogi Lazar. Učenjaki se menda prepirajo,
če sta ta bogati mož in ta ubogi Lazar kdaj
živela. Čudno! Jaz srečujem ob vsak dan
na vseh svojih potih in cestah. Meni se
zdi, da sploh še nikoli umrla nista.

Če bi tisti, ki so nezmerni, dali, kar
imajo preveč, revežem, kolikor imajo ti
premalo, pa bi ne bilo znabiti ne pijancev
in ne revežev. In svet bi se zvrnil!

Zato naj končam z besedami sv. Ja-
neza Krstnika: »Vsak hrib naj se poniža in
vsaka dolina naj se napolni! Kar je kri-
vega, bodi ravna in kar je ostrega, bodi
gladka pot! In vse človeštvo bode videlo
zveličanje!«

(To so misli mojega prijatelja Rafaela
Hythlodaya o pavperizmu in alkoholizmu,
delavca-težaka.)

V Amavrotu ob reki, ki se imenuje
Anydor, glavnem in stolnem mestu dežele
Utopije, dne 22. junija 1913 (na dan roj-
stva sv. Janeza Krstnika in na šesto ne-
deljo po Binkoštih, ko se čita evangelij o
nasičenju 4000 v puščavi).

Delavec (težak) Utis Utopos.

P. S. »Slovenec« z dne 21. junija t. l.,
št. 140, priobčuje članek pod naslovom:
»Akcijske družbe v Avstriji«. Glasom po-
datkov tega članka je bilo koncem leta
1912, na dunajski borzi zaznamovane
34.112.000.000 K (34 milijard 112 milijonov
kron) premoženja v papirjih po kurzni
vrednosti. Denarna vrednost vseh obdav-
čenih zemljišč v Avstriji znaša približno
14 milijonov kron. Denarna vrednost vseh
hiš, tovarov in gospodarskih poslopij se
pa lahko ceni na 30 milijard kron. — V
Avstriji imamo tedaj približno 80 milijard
kron premoženja in nepremičnega premo-
ženja. Hranilnih vlog v znesku 10 milijard
kron nismo vpštevali, ker jim stoji na-
sproti 14 milijard kron hipoteknih dolgov.
V tej veliki vsoti narodnega premoženja v
Avstriji se cenijo premoženje katoliške Cer-
kve na okrog 1 milijardo, torej komaj
osemdeseti del. — Koncem leta 1910 je
delovalo v Avstriji 62 delniških bank, ki
so imele 1.251.000.000 K delniške glavnice;
zaslužile so pa 1910. leta 128.000.000 K
čistega dobička, to je akcijska glavnica se
jim je obrestovala po 10 %. Koncem leta
1910. je delovalo v Avstriji 581 delniških
družb z delniško glavnico 3.194.000.000 K.
Čisti dobiček je znašal 331.000.000 K, to
je več kot 10 % obresti. — Zdaj pa pri-
merimo in vprašajmo, v kolikem času slo-
venski narod prihranil, ako bi ves denar,
ki ga izda za alkohol, naložil na obresti?
(Prim. moje račune zgoraj čez 15, 30, 60,
75 let itd.) Kolik bi bil steber kron ali zla-
tov po 10 ali 20 kron od 100.000.000 kron?
(1 zlat a 1 mm [a 20 K] — 100.000.000 mm
je enako 100.000 m, je enako 100 km vi-
soko ali dolgo.) Teža? Koliko voz bi bilo
treba? Koliko bi znašala površina ban-
kovcev?

Žganje in tuje pijače naj bi se kolikor
mogoče omejilo. To saj tako, da bi se v
delavnikih zvečer in ponoči in v nedeljo

tudi podnevu ne prodajalo teh pijač, t. j.
žganja in tujega alkohola — kakor se ne
smejo druge stvari.

Ravnotam, dne 29. junija 1913 (na
sv. Petra dan kot imendan Petra Pavla
glavarja).

Z najodličnejšim spoštovanjem

delavec (težak) Utopos.

Izseljeniško vprašanje.

Zadnje čase so obrnjene vse oči na
izseljeniško vprašanje, ki je tudi v Av-
striji naposled moralo izbruhniti z vso
silo na dan.

Vlada je torej zaprla agenture ka-
nadske družbe in je začela ponekod
tudi drugim družbam na prste stopati,
češ, da so se tudi drugod vršile velike
nerednosti. Čudno pa je, zakaj vlada v
svojem izpoznavanju pravega glavnega
krivca vse naše izseljenške mizerije, t.
j. agentovstva, pri izseljenški zadevi ni
zadela.

Edina razrešitev in ure-
ditev vsega našega izseljen-
škega vprašanja je mogoča
le, ako država potisne vse
agente docela v stran ter
vzame prav celo stvar v svoje
lastne roke. S tem bi dobila na oni
strani popolno kontrolo čez celo izselje-
vanje, na drugi strani pa bi rešila iz-
seljenje izsesavanja agentovskih pijavk
vseh stopinj, skrivnih zakonitih kakor
tudi licemerskih, od »visoke c. kr. vla-
de potrjenih«.

Avstrija, ki pošilja med vsemi dr-
žavami največ izseljencev preko svojih
mej in preko oceana, edina med vsemi
državami še dandanes nima izseljenške
postave!

Da vzlic nesebičnemu delovanju
ljudskih poslancev z izseljenško posta-
vo že leta ne moremo nikamor naprej,
je krivo za naše razmere značilno dej-
stvo, da so si znale razne parobrodne
družbe in drugi kapitalistični interesi
zadobiti pri tem odločilni vpliv. Kje so
bili interesi države in kje še koristi av-
strijskih narodov, prizadetih vsled iz-
seljevanja!

Vsemu temu pridenimo še neved-
nost, brezglavost, pa tudi vzvišenost
merodajnih faktorjev nad take »baga-
tele«. Pri vladi so bili še lani spomladi
mnenja, da izseljevanje iz Kranjske de-
finitivno pojenjuje — seve, ker je malo-
ne že vse tam! — ter so tudi opustili
običajno poročanje na osrednjo vlado.
Kako so se motili, priča dejstvo, da je
koj potem izseljevanje poskočilo kot še
nikdar poprej. Evo številke: V I. polo-
vici 1912 se je iz dežele izselilo 1823
oseb, v II. polovici 2649, v prvi polovi-
ci 1913 pa 4472!!! (t. j. s potnimi listi!)
In v dobi od 1. aprila do 30. avgusta so
ljubljski agenti (po uradnih poro-
čilih) prodali malone 6000 voznih kart
v Ameriko!

Spricho tolikega naraščanja je go-
sposka padla takoj v drug ekstrem ter
izdala silno stroge določbe glede izse-
ljevanja. Vse drugo, le treznega, umer-
jenega dela ne!

V drugih deželah jo zopet drugače
»pihnejo«. V Galiciji so iznašli do ne-
ba vpijočo neumnost, pošiljati svoje
trpine vsako leto na sezijsko delo v
južno Ameriko! Tu se vsa pamet neha!
Če izseljevanje že mora biti zbok sla-
bih domačih gospodarskih razmer, naj
ga naravnajo v tiste dežele, kjer je de-
nar, kjer morejo ljudje zaslužiti malo
čez svoje vsakdanje potrebe. A vlačiti
ljudi čez zimo — južnoameriško poletje
— v Argentinijo, daljnjo deželo, kjer
pač ni denarja kot v dvakrat bližji Se-
verni Ameriki samo zato, da bi mogli
živeti čez zimo, preostali zaslužek pa bi
vsako leto zabili v 9- do 10 tedensko po-
tovanje po morju, to je pač zločin nad
ljudstvom!

Za nas pride seveda v prvi vrsti v
poštev izseljevanje iz naše ožje sloven-
ske domovine. Marsikatero smo že re-
kli ob raznih prilikah, ker gre za pre-
važne koristi vsega našega naroda.

Nikdo ne more tajiti, da je v gospo-
darskih razmerah naše ožje in širše do-
movine, kakor i Evrope, iskati v veliki
meri vzrok prevelikega našega izselje-
vanja. A temu nasproti stoji enaka res-
nica: Tekom zadnjih 15 let se je le iz
naše Kranjske izselilo nad 100.000 lju-
di, ki so odnesli — nizko računano —
najmanj svojih 50 milijonov kron se-
boj. Ako bi teh 100.000 naših izseljencev
pokazalo isto eneržijo, iste moči, isto
zdravje, isto delo, isto podjetnost, isto
vztrajnost in žilavost, kakor so jo mo-
rali uporabljati izza odhoda z rodne
grude — doma, bi imeli dvakratno
Ameriko doma!

Torej: ne le slabe gospodarske raz-
mere, nego tudi vzroki teh raz-
mer so med najvažnejšimi povzročite-
lji ameriške manije našega ljudstva.
Veliko je kriva izseljevanja med drugim
nevednost, to je nepoučenost ljudi, ne-

poznanje dejstev in razmer, maloduš-
nost, silno pomanjkanje podjetnosti,
vztrajnosti, žilavosti, pa neka — dejali
bi — lahkoživost in lahkomisljenost.

Dejali smo neka lahkoživost in lah-
komisljenost. Žal so resnične te besede,
ki se bodo zdele nekaterim trde. Naši
ljudje hočejo takoj videti sad svojega
dela; vsled tega med našimi izseljenci
ni najti kolonistov, ki se jim sad njiho-
vega truda šele čez nekaj let pokaže.
Ta sad hočejo takoj uživati — to je ne-
ka posebna lastnost večine naših iz-
seljencev.

Žal, da je med glavnimi užitki v
novi domovini pijača! Šele nedavno so
poročali listi naravnost neverjetne šte-
vilke, kolike vsote izdajo le rojaki v
Clevelandu za pijačo! Dve sijajni uni-
verzi in vse ostale visoke šole bi lah-
ko Slovenci imeli, ako bi ameriški Slo-
venci polovico tistega denarja, ki ga iz-
mečejo leto za letom za pijačo, obrnili
v ta namen! Ni čuda, da so spricho teh
razmer tudi posledice take, kakor jih
pri nas doma pri vsem, tudi velikem pi-
jančevanju in žganjarjenju hvala Bogu
še dolgo ne poznamo.

In ta lahkomisljenost! Že izobra-
žen, izkušen, petičen človek, ki pozna
jezike in svet, se temeljito pripravi, če
namerava pogledati čez morje. Naši
ljudje pa? Na Brezje je daleč, zato tre-
ba varčevati. Vzame se kruh, pa lojtr-
nico, da se prihrani železnica — čas je
postranska stvar. V Ameriko? No, k
agentu se gre, plača par sto kron — pa
smo tam. Kaj in kako bo tam? To je
postransko. Nekaj bo gotovo!

Še nekaj o naših Amerikancih.

Kakšno bedo, kakšno poniževanje
in zaničevanje prestanejo vzlic dobre-
mu žepu na potu! Potiskajo jih iz ene-
ga kota v drugega, hujše kot živino, jih
ožemajo, skubijo, sleparijo vse vprek.
Kakor hitro pa stopi na domača tla, se
vzravna pokonci, izvleče revolver, iz-
metava ponosno denar proč, kakor da
bi ga bil v Ameriki z rokami grabil.
Zraven pa slika Ameriko kot deželo,
kakor da se v nji cedi med in mleko.
Kdo bi se ne uklonil pod težo s takimi
zvenečimi dokazi podprtih bahavosti?
Katerega ne začne mikati misel: zakaj
pa bi še jaz ne šel ter poskusil? Žal, da
ljudje na primer ne vedo, da je bilo leta
1907, ko je izbruhnila zadnja velika
denarna kriza v Ameriki in ko je vse
drlo domov, na tisoče in deset tisoče ro-
jakov, ki bi se tudi radi vrnili, samo da
bi imeli s čim plačati prevoznino! In
ljudje pri nas ne vedo, da je takih ro-
jakov ob vsakem času na tisoče!

Vplivu teh »Amerikancev« so po-
dobna pisma iz Amerike, kojih
pretiravani in nerazsodni popisi ob-
ljubljenе dežele so dostikrat podprti z
najbolj prepričevalnimi dokazi — z do-
larji.

Tu sem spada tudi često preabotno,
neodgovorno, o majhni razsodnosti in
velikem pomanjkanju ameriškega du-
ha pričajoče zabavljaje nekaterih
ameriških slovenskih časnikov proti
naši ožji in širši domovini, ki se le pre-
rado prime naših ljudi. Bolje je, da
molčimo, kakšne so na primer razmere
med njimi samimi, kakšen je na primer
njihov položaj med ostalimi in ondot-
nimi narodi, zlasti Amerikanci. V teoriji
so kajpada vsi enaki, o praksi —
kakor rečeno — rajši, da molčimo, ket
nas je sram; tam so komaj še »Stimm-
futter« pri volitvah. A pustimo to! Ka-
kor v svobodni Ameriki še davno, dav-
no ni vse zlato, kar se sveti, tako pri
nas še dolgo ni vse tako slabo, kakor bi
nekateri neodgovorni kričaji radi na-
tvezili lahkovernim bralcem, pa najsi
imajo še take posebne vzroke imeti »pi-
ko« na naše razmere.

Velik del krivde pada tudi na naše
domače časnike brez izjeme, koledarje,
pratike itd., ki priobčujejo oglase iz-
seljevalnih agentov. Kaj pomaga ljud-
stvo podučevati in svariti pred izselje-
vanjem na eni strani, če ga takoj na
drugi, tretji strani indirektno vabijo k
temu!? Ti oglasi vsebujejo prepogosto-
krat nerealno izrabljanje ljudske ne-
vednosti v parobrodnih in drugih zade-
vah. Zato proč z oglasi izseljevalnih
agentov — naj si bodo še tako licemer-
ski in poštenjarski — iz slovenskih
listov, koledarjev, pratik itd.!

Ako bi naše ljudstvo ne dobivalo
teh oglasov pred oči, bi bila ameriška
strast med njim za veliko stopinjo
manjša! Dolžnost vsega rodoljubnega
časopisja in založnikov je, da do čiste-
ga pometejo iz svojih predalov te ogle-
se; na drugi strani pa je tudi dolžnost
državnih oblasti, da v spoznavanju škod-
ljivosti te robe iste kratkoma prepo-
vedo!

**Ali ste že pridobili „Naši
Moči“ novega naročnika!**

Okno v svet.

II. STRANKARSKI SHOD DUNAJSKE KRŠČANSKE SOCIALNE STRANKE

je sklican 6. januarja 1914. O dunajskem občinskem svetu poroča župan dr. Weiskirchner, o deželnem zboru Bielowlawek, o državnem zboru Steiner, o časopisu Kunschak, o organizaciji dr. Mataja.

+ **Iz tabora slovenskih liberalcev.** Pri zadnji deželnozborski volitvi so liberalci se pokazali kot stranka, ki nima nobene strankarske časti. Udinjali so socialne demokrate in jim obljubili mandat, mandat jim pa niso dali, pač pa so liberalni agitatorji pokradli socialni demokraciji tako v Ljubljani, kakor v Idriji in na deželi na stotine glasov. Socialna demokracija ima sedaj priliko premišljevali, da po slabi tovaršiji vedno glava boli. Tako kot socialno demokracijo so prosili za pomoč tudi Nemci. Po Kočevskem so za slovenskega liberalnega kandidata Andolška raztrosili nemške letake. Ker so se celo v mestni skupini bali ožjih volitev v Ljubljani, so žrtvovali Hribarja. Le pod tem pogojem so Nemci liberalcem obljubili pomoč pri event. ožjih volitvah v Ljubljani. Ob tej priliki se je dognal v trgovski in obrtni zbornici popoln pakt med Nemci in liberalci. Nemška, od liberalcev sprejeta pogoja sta: podpredsedstvo v trgovski in obrtni zbornici mora imeti Nemec, Hribarja se ne sme voliti v deželni zbor. Liberalni volivci sedaj lahko premišlujejo o tem, kaj bo zanje žrtvovala taka stranka, ki na tak način pusti pastjo celotnega voditelja in bivšega župana. Hribar je v trgovski in obrtni zbornici vzel klobuk, vrge liberalnim svetnikom v obraz »Izdajstvo«, ter z besedami »Mojega glasu niste vredni« odšel iz zbornice.

— **Posojilnično hišo v Trzinu,** v kateri ima svoje prostore društvo sv. Jožefa je nek znani čevljar pomazal ob belem dnevu s črnilom. Raz hiše je namreč v znak zmage visela slovenska trobojnica. Črnilo je bilo namenjeno trobojnici. Vso zadevo ima v rokah orožništvo, ki bo preiskalo pod čigavim vplivom se je ta lopovščina zgodila. Vse, kar je poštenega, se zgraža nad tem početjem.

— **Društvo sv. Jožefa v Trzinu** priredi na sveti večer običajno božičnico. Dostop imajo samo člani in članice. Pričetek ob 8. uri.

Žena prevarila »smrt in hudiča«. Čevljar Janez Zapletal je poslal iz Amerike svoji ženi 5000 dolarjev, ki jih je tekom let zaslužil in prihranil. Skupno z denarjem ji je poslal pismo v Trensins—Selmece, v katerem ji to pošiljatev naznanja in piše, da pride kmalu tudi sam domov. Denar je prišel in žena ga je šla dvigniti na pošto. Vodja pošte pa je zahteval dokazilo, da je res žena Janeza Zapletala. Žena se je obrnila na župana Trnka in ta ji je dal potrdilo. Ponoči, ko je žena spala, kar poteka na vrata. Žena odpre in groza, pred njo sta stala smrt in hudič. Hudič povzame besedo in jej zagrozi, da mora drugi dan na pošti dvignjen denar njemu izročiti, ker ga je njen mož po krivici pridobil. Žena je obljubila hudiču denar in se spravila zopet v posteljo. Drugi dan je dvignila denar na pošti in ga doma lepo spravila. Obenem je pa obvestila orožnike o čudnih, nadnaravnih obiskih v pretekli noči. Ponoči zopet poteka na okno. Žena odpre; zopet stoji pod oknom smrt in hudič, ki terjata krivično pridobljene denarje zase. Kar naenkrat prime duhova za ovratnik težka roka žandarja, ki strga raz nju obleko. Hudič je bil župan, smrt pa njegov svak.

Ij »Odslej naprej se ne sme več takol« Tako so rekli oče župan, ko se je odkrilo, da je »vzorno mestno gospodarstvo« svoje luknje krilo tudi na ta način, da je iz zaklada meščanske imovine vzelo, kolikor se ji je poljubilo in da dolg občine pri tem zakladu znaša že sedaj 143.000 K. Dr. Tavčar je predlagal, da se kaj takega brez vednosti občinskega sveta ne sme več zgoditi. Brez vednosti občinskega sveta in brez odobrenja deželnega odbora pa bi se kaj takega ne smelo že dosedaj zgoditi! Radovedni smo, če bo liberalnim gobežavcem o deželnem gospodarstvu to tudi temeljito pojasnil deželni odbor. Liberalci so tako upali gospodovati, ker niso imeli na magistratu opozicije. Samo brskanju opozicije se je zahvaliti, da se bo s takim gospodarstvom moralo prenehati! Morda bo gosp. župan prisiljen tudi povedati, kam so veliki patriotje na magistratu dali ob cesarjevem jubileju za gradbo delavskih hiš sklenjenih 200.000 K in kje so obrestni od tega delavskega denarja? Župan naj le ponavlja besede: »Odslej naprej se ne sme več takol« Da se ne bo moglo, bo skrbela — naša opozicija.

Ij Uradna »Laibacher Zeitung« je radi tiskarskega gibanja za nekaj časa prenehala izhajati.

OŽJA VOLITEV V IDRIJI.

Idrija. Pri današnji ožji volitvi je dobil kandidat S. L. S. Arko 202 glasov, kandidat liberalne stranke Gangl 241 glasov. Izvoljen je s socialnodemokratsko pomočjo Gangl.

Prijazni običaji v angleških hotelih. Na Angleškem vladajo v hotelih še prav prijazne razmere. Po večerji se lastnik ali ravnatelj hotela vedno pridruži gostom v obednici, kjer se prav po domače zabavajo: pojo, igrajo, kramljajo in se šaliyo. V mnogih hotelih pa so vpeljane še različne posebnosti. Tako n. pr. v nekem hotelu v Edinburghu visi škrinjica, v katero mora vsak gost, ki zakolne ali se zaroti, vreči po en penny. Ako tega ne stori, ga prosijo — četudi je že pozno ponoči — naj si poišče drugo prenočišče. Vsebinsko škrinjica dobi mestna sirotišnica. V nekem abstinentnem hotelu se mora vsak gost izkazati, da je antialkoholik in se zavezati, da ves čas svojega bivanja v hotelu ne bo pokusil nobene alkoholne pijače. V nekem glasgowskem hotelu gre hišni gospodar vsako nedeljo zvečer po vseh sobah in od vsakega gosta zahteva po 20 vinarjev za tamošnjo ubožnico. Marsikak gost dá seveda tudi več. V nekem drugem glasgowskem hotelu ravnatelj vsako nedeljo opravi domačo službo božjo, h kateri se povabijo vsi gostje. Prijetna je tudi uredba v nekaterih hotelih, da goste zjutraj iz spanja budi ljubko zvončkanje ali pa lovski rog.

Najstarejši časopis na Ogrskem je »Pressburger Zeitung«, ki izhaja že od julija 1764. leta.

Največji vojak v nemški armadi je 22letni dijak Peter Zimmermann, ki služi v 11. bavarskem pešpolku; visok je 2'08 metra in tehta 117 kilogramov.

Spomenik lažnjivcem. Neki angleški misijonski list poroča, da živi na Borneu plemo, ki tako drži na resnicoljubnost, da onemu, ki je kdaj izrekel kako laž, postavi spomenik. Spomenik napravijo na ta način, da v obliki piramide zlože na kup drevesno listje; kdor gre mimo takega spomenika, mora pobrati nekaj listja in ga vreči na kup, pri tem pa preklinjati lažnjivca, v čegar svarilni spomin se je spomenik postavil.

Najdražje mesto za poslanike je Peterburg, kakor je splošno znano. Stroški za reprezentacijo so naravnost silni. Sedanjí avstro-ogrski poslanik grof Thurn-Valsassina gre sicer iz Peterburga iz političnih vzrokov, toda govori se, da je že pred letom dni izjavil, da se noče gospodarsko upropasti v Peterburgu. Njegov predhodnik grof Berchtold je zdržal samo par let, nato pa prosil za premeščenje. Grof Aehrenthal, ki je bil prej jako bogat posestnik, je po poslanstvu v Peterburgu zapustil jako zmanjšano premoženje. Princ Lichtenstein, ki je bil pred njim v Peterburgu, je tako bogat, da se mu tudi poslanstvo v Peterburgu ni nič poznalo. Navadno se pošljejo v Peterburg le najbogatejši aristokrati, pa kljub temu ne more nobeden dolgo zdržati.

Moški ideal japonske žene. Ženska revija v Tokiju »Poštena žena« je otvorila anketo o tem, kakšen mora biti dober mož. Odgovori, ki jih je dobilo uredništvo od svojih naročnic, se v glavnem zlivajo v 17 točk, ki pa v glavnem govore o tem, kakšen ne sme biti dober mož. Tako-le pravijo: Mož ne sme biti lakomen in se ne sme preveč pečati s svojo zunanostjo. Biti mora močnega nastopa in ne sme misliti samo na ženske. Govoriti mora lepo, mirno in nikoli dvoumno. Biti mora sposoben, da se v vseh stvareh hitro odloči in izkoplje iz neprijetnega položaja. Imeti mora kakršenkoli ideal. Gospodinjstvo mora prepustiti ženi in se ne sme mešati v ženske zadeve. Dober mož ne sme nikdar dvoriti nobeni ženi razen svoji. Biti mora skromen in veren in ne sme piti, pa preveč ljubosumen ne sme biti.

Električni hotel. Nedavno so v Londonu otvorili najmodernejši hotel na svetu, kjer se viza obrat vrši s pomočjo elektrike. Vsaka meza je zvezana z električno napeljavno in gostje si lahko sami opražijo krušne rezine za čaj in razgrejejo kavo in krožnike. S pomočjo električne luči nazznanjajo v kuhinjo svoje želje. Seveda je tudi v kuhinji vse na elektriko narejeno: ognjišča, stroji za sekljanje mesa, za prazženje kave, za pomivanje posode itd. Med obedom se gostom na željo iznova napolnijo baterije električnih avtomobilov. Največje čudo tega idealnega hotela so pa — boja — jako zmerne cene.

Materinska ljubezen. Angleški listi pripovedujejo pretresljiv dogodek materinske ljubezni. V Aldernej živí delavka Cariova v veliki bedi s svojimi osmimi otroki. Najmlajše dete, Bertka, je stara dve leti in pol. Ta deklica je dušica cele vasi. Lase ima zlate in kodraste, oči pa velike in modre, kakor da jih je ukradla z neba. Nedavno tega je prišla v rečeno vas bogata gospa iz Londona. Ko je zagledala krasno deklico, je kar obstala. Sklenila

Slovensko-hrvatski katoliški shod v Ljubljani 1913.

Izdal pripravljalni odbor.

Knjiga je po vsebini zelo narasla in je bogato opremljena s finimi tabelami in umetniškimi slikami. — Broširan izvod velja K 4.60, fino vezan K 6.—. Za organizacijsko delo je knjiga neogibno potreben pripomoček in zanesljiv kažipot.

Obenem priporočamo Obenem priporočamo

Sociologija. Spisal dr. Aleš Ušeničnik. — Broširana K 8.50, vezana K 10.80. — Izdala Leonova družba 1910.

To je strokovna knjiga, ki je izšla izpod peresa znanega domačega učenjaka in ki spada v prvo vrsto podobnih del svetovnega slovstva. Knjigo preveva katoliško načelo in vsak odstavek je umstveno in stvarno izveden.

Dr. Anton Mahnič:

Več luči! Iz »Rimskega katolika« zbrani spisi: Uredil dr. Aleš Ušeničnik. — Broširano K 3.—, vezano K 4.40.

V tej knjigi so zbrane in ostro začrtane ideje, ki so takorekoč prekrasile duševno obzorje slovenskega naroda. V znamenju teh idej je naš veliki mož škof dr. Anton Mahnič započel med nami katoliško gibanje, ki se je na podlagi teh idej razvilo tudi do viška, ki se je udeležil in javno pokazal svojo neodoljivo silo ob priliki letošnjega slovensko-hrvatskega katoliškega shoda. »VEČ LUČI« je zlata knjiga, ki se sme imenovati vademecum vsakega izobraženega Slovenca.

III. Katoliški slovenski shod v Ljubljani dne 26., 27. in 28. avgusta 1906. Govori, posveti in sklepi. Uredil dr. Evgen Lampe. K 2.80.

Kdor hoče natančno zasledovati zgodovino katoliškega gibanja in razvijanje katoliške misli med Slovenci, naj poleg poročila o letošnjem slovensko-hrvatskem katoliškem shodu prouči tudi poročilo o tretjem katoliškem shodu, ki se je vršil pred 7. leti v Ljubljani.

12 Večerov. Pogovori doktorja Junija z mladim prijateljem. — Cena K 1.40. — Izdal dr. Anton Mahnič.

Ta knjiga je izšla že l. 1887. v Gorici, pa bo še danes posebno naši mladi inteligenci mnogo pripomogla do pojasnenja najpotrebnejših načelnih vprašanj.

Naša zdravila in njih uporaba v domačem zdravljenju. Po izkušenih virih sestavi A. M. Cena K 1.20, vezano K 1.80. Ta koristna knjiga bo posebno na deželi, kjer ni zdravnika vedno pri roki, mnogo koristila, saj nam nudi narava sama največ zdravilnih pripomočkov; treba je, da se z istimi seznanimo in se jih naučimo uporabljati.

Leposlovje:

Finžgar, Pod svobodnim solncem. Povest davnih dedov. 2 zvezka K 6.80, vez. K 8.80.

Najboljši slovenski zgodovinski roman, vzeti iz dobe boja Slovanov proti Bizancu, pisan v krasnem jeziku.

Dickens-Cankar, Povest o dveh mestih. K 5.50, vez. 6.50.

Roman, ki se odigrava v dobi francoske revolucije in vpleta grozne prizore tedanje razdivjanosti, povest plemenite ljubezni in zvestobe.

Dostojevskij-Levstik, Ponižani in razžaljeni. Roman, K 3.—, vez. K 4.20.

Genljiva povest največjega ruskega pisatelja, ki opisuje življenje ruskih nižjih slojev.

Sheehan-Bregar, Dolina krvi. Povest iz irskega življenja, K 4.20, vez. K 5.80.

Znani irski pisatelj nam slika svoj versko junaški narod, iz katerega so vzeti mojstrsko risani značaji.

Sienkiewicz, Skozi pustinje in puščavo. Roman iz Mahdijevih časov. K 2.80, vez. K 3.90.

Slovečki pisatelj nas s tem romanom popelje v Saharo in njeno divno grozoto.

Wallace, Ben Hur. Roman iz časov Kristusovih, vez. K 4.50.

Zivljenje in trpljenje našega Izveličarja za zmago krščanske misli se nam v tej svetovnoznani povesti predočuje z nedosegljivo plastiko.

De Waal, Valerija ali zmagoslavni izhod iz katakomb. Zgodovinska povest, K 1.50, vez. K 2.10.

Roman je zajet iz najzanimivejše dobe krščanstva in nam riše čas, ko je cerkev zmagoslavno premagala pogansko malikovalstvo.

Spillmann, Zadnji dnevi Jeruzalema. Zgodovinski roman. 2 zvezka. K 3.80, vez. K 5.40.

Eden najpretrajnejših prizorov človeške zgodovine, zadnji boj judovskega naroda zoper rimsko oblast, ki se konča z razdejanjem judovske prestolnice in razkropitvijo tega naroda po celem svetu, je tu opisan z mojstrsko roko.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

je, da jo vzame za svojo. Mati pa ni hotela o tem ničesar slišati. Tudi ni odnehala, ko ji je bogata gospa ponudila za dete 160.000 K, s pogojem, da se mati odreče vseh pravic do deklice. Revna, v bedi živeča mati je pač dobro vedela, kaj bi zanj pomenila veljanska vsota, ali vendar je ponudbo zavrnila. Rekla je bogati gospej: »Raje ostanem v pomanjkanju, kakor da bi zabarantala svoje lastno dete.« Enakih nazorov je bil tudi mož, ki se je zvečer od dela domov vrnil. Kako čudno se sliši ta ganljiv dogodek v naši ciniški dobi. Take reči se dandanašnji ne dogajajo in ne pišejo!

Stoletnica lokomotive. Leta 1813. je na Angleškem stekel prvi parni stroj za prevažanje premoga. Dal ga je napraviti posestnik premogokopov v Wylamu na Northumberlandskem. Stroj je tekel po tračnicah in vlekel osem voz s hitrostjo 8 km na uro. Ta stroj je potem vzbudil pravega iznajditelja lokomotive, Stephensona, ki je bil tedaj kurjač in strojnik v killingworthskem premogovniku, da je sestavil velik stroj za prevažanje blaga in ljudi.

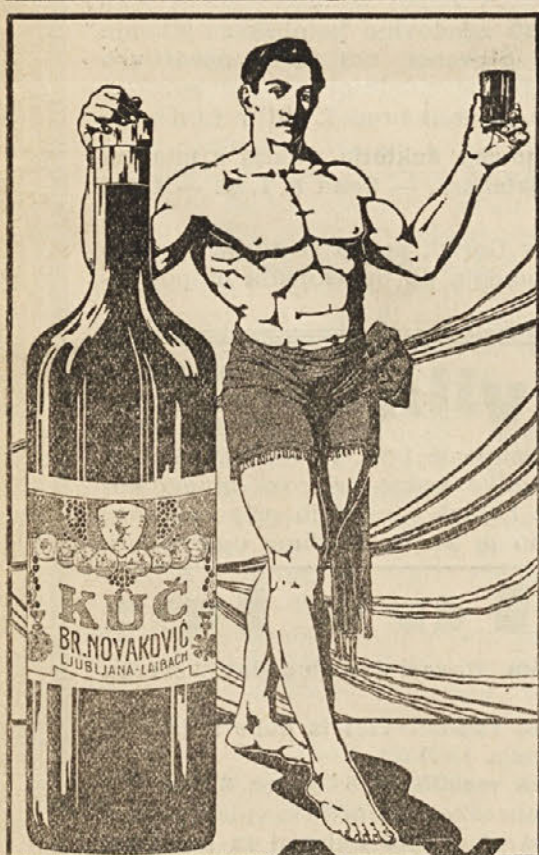
Izdajatelj Fran Ullreich, Dunaj. — Odgovorni urednik Miha Moškerc. — Tisk Katoliške Tiskarne.

Poskusite

enkrat

„Pravi : Franck :
kavin pridatek“

s tovarniško znamko : kavin
mlinček : ter bodele našli, da
je svetovni sloves, katerega ta
izdelek uživa, povsem
opravičen.

KUC

Zdravniško
priporočeno **kritvoroče vino, daje moč in zdravje.**
Vzorec 4 steklenice 5 kg franko po
poštne povzetju K 4-50.

Edina
zaloga **BR. NOVAKOVIČ**
veletrgovina vina, vermuta, mar-
sale, malage, konjaka, žganja itd.
LJUBLJANA.

Sladni čaj-zajtrk!

Krili 50% prihranka in okusen zajtrk, južina! dose-
žejo oni, ki namesto kave, čaja, kakaa, sladne kave, pijejo
sladni čaj. Ako se ga uporablja pri dojenčkih namesto
moke za otroke, so otroške bolezni manj nevarne. Je za po-
lovico cenejši. Dr. pl. Trnkóczyev sladni čaj ima ime Sladin in
Moč! je vedno bolj priljubljen. Povsod 1/4 kg zavoj 60 vin.
Tudi pri trgovcih. Po pošti pošlje najmanj 5 zavojev
lekarnar Trnkóczy v Ljubljani. Ta lekarnar je svojih osem
otrok zredil s sladnim čajem. G. avne zaloge na Dunaju: le-
karne Trnkóczy: Schönbrunnerstrasse št. 109, 109,
Josefsstädterstrasse št. 25, Radetzkyplatz št. 4
V Gradcu: Sackstrasse št. 4.
Priporočljiv zlasti za one, ki se čutijo bolne, slabe.
Za resničnost tega naznanila jamči 5 tukaj navedenih tve-
Trnkóczyjevih, istotako ugodne sodbe zaupanja vrednih oseb.

Lekarna „Pri kroni“ Mr. Ph. A. Bohinc

Ljubljana, Rimska cesta št. 24.
Priporočajo se sledeča zdravila:
Balzam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 v.
Kapijice za želodec, izvrstno, krepilno in slasi do
jedi pospešujoče sredstvo, steklenica 40 v.
Kapijice zoper želodčni krč, steklenica 50 v.
Posiljalni prašek, proti oglašivanju otrok in proti po-
tenju nog, škatlica 50 v.
Ribje olje, steklenica 1 krono in 2 kroni.
Salicilat kolodij, za odstranitev kvižih oces in trde
kože, steklenica 70 v.
„Sladin“ za otroke, škatla 60 v.
Tinktura za želodec, odvajalno in želodec krepilno
sredstvo, steklenica 20 v.
Trpotčev sok, izvrstni pripomoček proti kašlju, ste-
klenica 1 krono.
Železnato vino, steklenica 2 kroni 60 v in 4 krono 80 v.

„Potniki v Ameriko“
Najboljše, najboljše, po ceni in
najboljše potovanje naj se obrnejo
na **Simona Hmeletza**
v Ljubljani Kolodvorske ulice 20.
Hmelcova Pijavica doje se brezplačno.

Največja in najstarejša
tovarna lončenih peči in
raznih lončenih izdelkov
Avugust Drelse, Ljubljana

Mnogokrat odlikovana.

Priporočajo se slavnemu
občinstvu in prečastiti du-
hovščini v naročila na
štedilna ognjišča
in peči

preproste in najfinejše, iz-
vršene v poljubnih moder-
nih barvah in vzorcih naj-
bolj strokovnjaški, solidno
in trpežno po najnižjih ce-
nah. Župniščem, samosta-
nom in šolam dovoljujem
znaten popust. Ilustrirani
ceniki so na razpolago.

Bogata zaloga ženskih ročnih del in zraven
spadajočih potrebščin.

F. Meršol LJUBLJANA
Mestni trg 18.

Trgovina z modnim in drobnim blagom.

Velika izber vezentin, čipk, rokavio,
nogavio, otroške obleke in perila, pasov,
predpasnikov, žepnih robcev, ovrta-
nikov, zavratnic, volne, bombaža, su-
kanca itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov in
vsakovrstnih drugih risb.

Tovarne za asbestškrilj „ZENIT“
družba z om. zav. Mor. Žumberk

dobavljajo najboljši in najcenejši

krovski materijal

Zastopnik: **ZAJEC & HORN, Ljub-**
ljana, Dunajska cesta 73

Varstvena znamka.

Peter Kozina & Ko.

Tovarna čevljev v Trzinu,
Gorenjsko.

Najmodernejše podjetje monarhije.

Otvoril sem lastno prodajalno

Na drobno v Ljubljani Na debelo

Breg št. 20 (Gojzova hiša).

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica 9

priporočata svojo največjo zalogo
izgotovljenih oblek za gospode,
dečke in otroke.

Novosti v konfekciji za dame.

Solidno izdelane

dežnike in

solnčnike

priporočajo

po najnižjih cenah

L. Mikusch, Ljubljana,
Mestni trg št. 15.

Svoji k svojim!

A. LUKIČ

Ljubljana, Pred škofijo št. 19.

Konfekcijska trgovina

za dame, gospode, dečke in deklice
se najtopleje priporočajo.

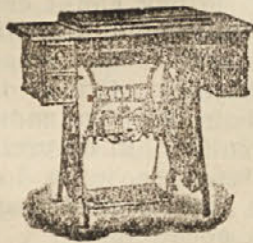
IVAN JAX in SIN v Ljubljani.

Dunajska cesta 17

priporočajo svojo bogato zalogo raznovrstnih

voznih koles in
šivalnih strojev

= za rodbino in obrt. =

Naiboliša, naisigurneša pril'ka za štedenie!

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6

pril'ke, v lastni hiši, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v
tekočem računu, za katere jamčijo
ne samo njeni zadružniki, temveč tudi

cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po

4³/₄ %

brez kakega odbitka, tako da sprejme vlož-
nik od vsakih vloženih 100 kron čistih
obresti 4-75 kron na leto. Stanje vlog je
bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov
kron. Za nalaganje po pošti so poštnohra-
nilnične položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.